

ШЫН

Совет Эвилелинин Коммунисттик партиясынын Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин, ажилчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

1953
март
1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 41 (2726)
ӨРТӨЗ 20 КОП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Советтик Киргизияда (1 арм).
«Кызыл Армияның үш онза чүүлдеринин дугайында» И. В. Сталинның чугаазының 25 чыл болганы (1 арм).
Колхозчу тудугларда (1 арм).
Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг иелерин «Иениң алдары» орденнер-биле болгаш «Иениң медалы» медальдар-биле шаңнаар дугайында РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Чаралы (1 арм).
ПАРТИЈЖИ АМЫДЫРАЛ:
А. Намзын.—Масаларның үнүгө дымнангыр болур (2 арм).
Башкыларның методтуг катжымагазы (2 арм).
В. Соседов.—Улус ажил-агайын план

буугаар хөгжүдери—социализмниң эконом-нуг хоойлугу (2—3—4 армнар).
Район солундарында (3 арм).
Редакцияга чагаалар (3 арм).
Эш А. Я. Вышинскийниң Нью-Йоркта барганы (4 арм).
Боннуң болгаш Парижте шериг керээр-лерин хүлээс (4 арм).
Кореяда болушкуннар (4 арм).

ДЕПУТАТ—УЛУСТУҢ АЙБЫЧЫЗЫ

Ажилчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринин чаа составы соңгуттуган. Чер-чер Советтеринин депутаттарын бүтү совет кижилер чынык эп-сеткилди күл-дел-соруу-биле сонгаан.

Ажилчы чоннар депутаттарының Тыва область Советинге сонгудулар талалык-биле областтин сонгуда комиссиясының тускай диннады-биле алдыга, бистин областтин сонгучуларының 99,97 хуузу сонгудуларга киришкен болгаш сонгучуларының 99,8 хуузу коммунистерниң болгаш партия кижигини өвертерин болгаш депутаттар дөш бадылааннар.

1953 чылдын февраль 22-де болган сонгудулар-биле ажилчы чоннар депутаттарының Тыва область Советинге 96 депутаттар, районнар Советтеринге 400 депутаттар, хоорайлар Советтеринге 174 депутаттар, көдө болгаш суур Советтеринге 1189 депутаттар сонгуттуган.

Чер-чер Советтеринин чаа составы ам болдунуң улуг болгаш хөй талады ажилчы-лык кирпкен. Ам үеде район, хоорай, көдө болгаш суур Советтеринин бирги бөсөөлөрү болуп турар.

Чер-чер Советтеринин чаа составы ажилчы чоннар депутаттарының кыш-ажылчы көдүрүшүгүнүң үезинде азылдап эгелээ. Бистин чурттуг ажилчы чоннар партияның XIX съездининин төөгүлүг шийтирилди-биле болгаш «СССР-де социализмниң экономнуг проблемалары» деп эш Сталинның генерал чогоалы-биле чөтөсөтпөн алган. Сталинчы бешик беш чыл планниң чедишикинниң күүсөдир дөш сорук киришкенин азылдап турар.

Ажилчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринин мурнуңа салдынган бедик негеделик соругаларының чедишинин хамниткын мурнуңа хөй саныг депутаттарын ажил-чорудугазы сайы кире идеей-жириден, күрүнең ажил-хөрөң ардедирине, салдынган соругаларын шийтирээрине оларын сайы кире хандыкын кириштиреринден хамар-жай.

Сонгуда мурнуң хурадаларына, депутаттарга кандидаттар-биле журажым-кышнарга ажилчы чоннар чүве чугаалап турган, үнеңг савадарын берип, Советтеринин ажилында четпестерин чайлады-рын негеп турганнар. Ол болза, боттарының сонгаан депутаттарына сонгучуларның чыгыг даалгалары болур. Совет кижилерин чыгыг даалгаларын алдырды-биле күүсөдир, массаның үнүгө дымнангыр болур—депутат бүртүгүн бирги чертеңг сорулгазы болур.

Совет эрге-чагырга органының депутаты—удустан сонгаан кижини, чонуч эрге-ажыктарының илередикини, улустун айбычы болур.

1937 чылдын декабрь 11-де Москваың Сталинский сонгуда округунун сонгучуларының хурамына чугаалап чугаазында эш Сталин совет депутат—девичин хевирлиг политиктиг ажилчылар кыдыр болур ужурунун айткан.

Боттарының депутаттарында улус чонунг негээр ужураг негеделерин болгаш улус чонунг мурнуңа депутаттарын күдээгерин кыдыр болурун эш Сталин мында деп айткан:

«Сонгучуларның, улустун боттарының депутаттарында негээр ужураг чүвени болза, олар боттарының соругаларының чагуур бединге хевээр турарын, олар боттарының ажилын чорулап тургаш, политика талалы-биле шийтир чон, хооун ижилерин байданынга чедир муулап болур ужураг.»

бады барбазын, олар ленинчи хевирлиг политиктиг ажилчыларын албанынга хевээр турарын, олар Ленин ышкаш, шак ыңдыг тодаргай болгаш доктаамал шийтирилди ажилчылар болурун, олар Ленин кыдыр чоржуш, шак ыңчээр тулушкунга коргар чүрөк чон болгаш улустун дайыннарынга кам-хайыра чок болурун, чүвениң байдалы нарындап эгелеп, дээр-халазында кыдыр-бир айыыл көстүп чөрүп олурда, олар кыдыр-даа бачымнап дүвүрээр чоруктан, шак ол бачымнап дүвүрээр чорукта демейлежир кыдыр-даа чүүл чүвени хостуг турарын, шак ол ыңдыг бачымнап дүвүрээр чоруктан Ленин кыдыр хостуг чоржуш, олар оон база-ла шак ыңдыг хостуг чорурун, бүгү тала-биле чүвени деңгилеп билер болгаш бүгү-ле чедер болгаш четпес чүүлдерин бүгү тала-биле айы бажым тывар хөрөңгит нарын-берге айтырылганы шийтирилээрде, Ленин ышкаш олар база шак ыңдыг мерген угаангыр болгаш далаш чок болурун, Ленин кыдыр чоржуш, олар база-ла шак ыңдыг шычы болгаш эп-сеткилди болурун, Ленин улуска сайы хире ыңак чоржуш, олар база-ла бодунуң улусунга шак ыңдыг ыңак болурун негээр ужураг.»

Совет улустун башкызы болгаш баштыкчы эш Сталинның бо шыларангай айтмышкыны бодунуң ажилында удуру-тулга болдурун, оңу хажык чокка эдерери—депутат бүртүгүн канчаар-даа азык улуг алдар.

Депутат бүртүгү сонгучуларның мурнуңа бодунуң ажилында болгаш ажилчы чоннар депутаттарының Советинин ажилында дугайында өтчөдүн кылып турар хүлээлгелер болгаш хоойлуда доктаа-кан чурумуң буугаар депутаттары сонгучуларын хөй нуруузуңу шийтирди-биле кыдыр-даа үеде дедир кыдыртып болур деп Сталинның Конституцияда дүртүчкөн. Социалист күрүнең үдөшин хоойлузуңа дүртүчкөн бо хүлээлгени бистин областа чер-чер Советтеринин депутаттарында хөй-хөй кижилер алдырды-биле күүсөдир келген. Тыва область болгаш Танды район Советтеринин депутат эш Наталья Михайлов, база Тыва область болгаш Бин-Хем район Советтеринин депутат эш Социалист Күн-ажылды Маадыр эш Маады Парымаа олар депутат хүлээлгелерин эки күүсөдир, боттарының күш-ажылы-биле болгаш хөй-ничи ажилы-биле чонунг идегини шыңгытканнар. Ыңчанган сонгучулар оларын область Советинин депутаттарына база катан сонгааннар.

Чонун идегини шыңгытырбас, сонгучулар мурнуңа өтчөттарын кылбас, бодунуң күш-ажылы-биле болгаш хөй-ничи ажилы-биле массаларга үдегерин көргүсөс чоруктар чер-чер Советтеринин чыдык депутаттарына турган. Бистин амы, чаа сонгуттуган депутаттарымыз ыңдыгыларын оруу-биле барбай, сонгучуларын айткан оруу-биле чөрүп, улус совет улукса, Төрөөн чуртуңа кыдыр чок бараан болур ужураг.

Депутат болза, ажил-агай, культура тургузушкунуң чедишиктерин дөш могаг шылап чок демисеп, шүүтүчүледи болгаш бот-шүүтүчүледи бүгү хемчег-биле калбаргып, ажилда четпестерин кам-хайыра чок илередикини болур хүлээлгел. Чедишиктерге оожурган тайбызлар, чүве эскербес азылтай чөрү-түң кыдыр-даа илерешканы-биле депутат кижин эрестиг демисеп, казан-даа, казан-даа бедик политиктиг ерремчилдиг болур ужураг.

Советтик Киргизияда

АЖЫЛЧЫН БҮРҮЗҮ НОРМАЗЫН АЖЫР КҮҮСЕДИП ТУРАР

Фрунзеде ВЛКСМ аттыг даараныга фабриказының хеп даараар деки мурнактың чөк болуп турар. Күш-ажылдын мурнакчы аргаларын үргүчү өвертири, бот-боттарына дузалашыр чорук ажилчы бүртүзү нормазын ажыр күүсөдир артаны берген. Чогааттыган графикти үргүчү мурнакчылар, даараныкчылар продукцияны 97 кире хуузу чүгө кончуг эки шыварлыг кыдыр бөдүрүш турар.

Чонунг херегленин бүртү хандырар сорулга-биле даараныкчылар ам чакы хептер белеткээрчө кирпкен.

МЕХАНИЗАТОРЛАРЫҢ ЧЕДИШИКТЕРИ

Чакы хову ажилдарына үдегерин белеткел дөш социалист чарыш Талас МТС коллективинге калбарган. Социалист чарыштын түнөөлүн үдүрген. Тракторларын болгаш хөрүн сайылар машиналарын күстү-кышкы септегенин планын МТС дооскан, ол ышкы комбайнар септегенин квартал планын куусаа бетинде күүсөдир.

ХООЧУН ТРАКТОРИСТ

Халкың МТС-тин тракторист Досмат Хасанов 22 чыл дургузунда мында ажилдеп турар. Язы-бүрү маршаларын машиналарын кончуг эки билги алган. Фрунзе районунг колхозтарына ол мык хөй гектар черин алдартан. Эрткен чылын трактор ажилының нормазын ол 150 хуу күткен.

Дуркугалыг тракторист Досмат Хасанов бодунуң билгин анык трактористтерге дамчыгып берип турар. Чөртө ийи чыл дургузунда трактор хөрөңгө ол 100 азыг кижин өөрткен.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ ТЕАТРАРЫНДА

Киргизияның опера болгаш балет театры Рахманиновтуң «Алеко» деп операны кыргыз дилга көртүрөр деп белеткени турар. Абраевтин «Анык чүрестер» деп чаа операны база үдүрөр деп турар. Композиторлар Влазов биле Фере олар «Адын Кыз» деп чаа операны чогадып турарлар.

ЭЛЕКТРИ КҮЖҮ КҮШ-АЖЫЛДЫ ЧИГЕТКЕН

Ленинпольский районунг Фрунзе аттыг болгаш Ленин аттыг артеджеринин колхозчулары 1950 чылда бир электри станцияны тулуп алганнар. Оң ачымда мында ажиллар узам-на механизастынан турар. Фрунзе аттыг колхозта электриг моторлар тарза арылгар машиналарын, күчүдүг пилораманы болгаш дөзбени хөдөдирип турар. Мурнуңа тарза арылгаларының 12 кижин ажилдап турган болза, ам 6 кижин ол ажилда четчин турар болгаш тарааны бир хүнде мурнуңазында ийи катан хөйү арылган турар деп ол колхозтун даргазы эш Овчинников чугалап турар. Электри күжү-биле ажилдар дөзбени бөдүрүчүлүгү суг күжү-биле ажилдар дөзбени сес катан улуг.

«Советская Киргизия» солундан.

Москва. Совет Армияның Төп музейинде.
Чурунта: 1941—1945 чылдарда Аха-чурттуң Улуг дайынында алдар болдурган музейинг салбырында көрткүчүлөр. Оң талалында—2500 километрин туучушкун-биле эрткен гаубица (үгер бөө). Ол боо-биле 4 муң азыг адышканын кылган.
Чуруу Н. Кулешовтуу. СЭТА-ның прессклешеин.

„Кызыл Армияның үш онза чүүлдеринин дугайында“

И. В. Сталинның чугаазының 25 чыл болганы

Кызыл Армияның 10 чыл оюнга холбаштыр Москва Советинин байырыг плануңа эш И. В. Сталинның «Кызыл Армияның үш онза чүүлдеринин дугайында» чугаазының 25 чыл ою февралдың 25-те болган.

Ол төөгүдүг хүнү Москвага калба-биле демдеген эрттирген Ф. З. Держинский аттыг артиллерия Академиясына, В. П. Лелли аттыг шериг-политиктиг Академияга, Совет Армияның күзеткич бөдүрүлгелеринге И. В. Сталинның чугаазының 25 чыл болганын дугайында беседаларын болгаш илеткелдерин чоруткуданы.

Бо хүнерде Совет Армияның Төп музейинге хөй кижилер чылаан. «...Ол, бистин артымык, бистин чуртувустун нацияларының арзымык ажил-дүңмалык чоругун армияны, бистин чуртувустун дарыгтар нацияларын хостаанын армияны, бистин чуртувустун нацияларының хостаалганы болгаш хамаарышпас чорун камгалаарың армияны болур» деп Сталинчы өсөөрлери мында ак мраморга алдын үжүртер-биле бижип каан.

Совет Чепектиг Күштеринин бүтү төөгүдү—Совет күрүнең дайынында улус, даштык электерлерге улар маарымат демисеп, социалист Төрөөн чурттуң хостаалганы болгаш хамаарышпас чорун дөш демисеп болур дөзбени көргүзүп турар

(СЭТА).

Колхозчу тудугларда

Тудуг материалдарын белеткеп турар

Кызыл районда «Бай-Булуң» колхозтун тудуг бригаданы 26 кижин составыг тургустунган. Мында 6 аът, 8 төвени бүртүр дериг хереглени-биле бижылган берген. Колхоз бо чылын 10 чурттага бажынары, 100 илек, 1000 хөй кирер чыгыг кажааны кылдыр планынг. Ол ышкы 100 тонна тарва кирер бир елгад кылдыр.

Бо чылын колхозда план буугаар 1400 кубометр тудуг кыж херегленини турар. Бо бүтү ажилдарын күүсөдир алдыр-биле тудуг бригаданы органиастың-биле азылдап турар. Ам херек кырында 400 кубометр тудуг кыжын суурда экеп дүжүргөн болгаш 500 мышты тайгада белеткөөн. Ол мыштарын шуштузун тудуга чүгө кертип салыр кыдыр чазар белеткөөн.

Колхозтун төвүндө амык белеткеп турар Кара-Суг Бажы Эер дилг деп черге чедир 35 километр ырак-даа болза, тудуг жулар нормазын 150 хуу чедир күтүсөдир, комсомолчу Бажыр ышкы налыкчылар немежин турар.

Бо чылдын планын күүсөдир дээш

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Уруг-Хем районунг Баян-Келда Димитров аттыг көдө ажил-агай артеди (даргазы эш Сүмбүр, парторганизация секретары эш Дөдөк) бо чылдыг тудуг планына белеткелди эки чорудуп турар.

Эш Аргамчыга удурткан 20 кижилг тудуг бригаданы Сенек бажының сынында 1100 чуудуктарын кеспешпаан, черин атык сөөртүп үндүрген. Ол ышкы белеткелден мыштан 150 чуудуктарын Арыг-Бажында пилорамга чанында база эккен алган.

Тудуг бригаданың бир бөлүк баянчылар Сенекте мал кажааны тударын чорудуп турар. Олар бо чылдыг февралдың 20-ге чедир 40 илек база 40 быза кирер ийи кажааларын кыдыр дооскан. Ажил улам чедишиктеринг калбарыр турар.

„Совет Тываның беш чыл ою“ колхозта

ХАНДАГАПТЫ. (Радио-биле). «Совет Тываның беш чыл ою» колхоз бо чылдыг тудуг планын шөвтерин күүсөдирине белеткел ажилын өвүр районунг колхозтарыга мурнап турар. Февраль 15-ке чедир тайгада белеткелден 5 муң чуудуктарын 432 чуудук колхозтун төвүндө сөөртүп эккен алган.

Колхозтун ол белеткел бригаданында 40 кижин, 28 аъттарын бижылгаан. Ажилчур-бүрү улам калбарыр турар. Ол болза, колхозчу илчилеринг сонгудулар хүнүгө күш-ажылчы белээ болган.

Тыва автономнуг областа хөй уругларлыг иелерни „Иениң алдары“ орденнер-биле болгаш „Иениң медалы“ медальдар-биле шаңнаар дугайында

РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун ЧАРАЛЫ

- ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун 1944 чылдын август 18-те үндүрген Чаралың буугаар ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун мурнундан шаңнаары болза:
- Тос уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕННИҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
 - Гулеева Ульяна Мартемьяновна — Танды районда «Революцияның чалбын-жы» колхозтун чолхозчузу.
 - Куулар Часымыг Далбаевна — Сут-Хөл районда «Сталинчы орук» колхозтун чолхозчузу.
 - Селина Анна Тимофеевна — Тожу районунг Тора-Хем көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
- Сес уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕННИҢ II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
 - Консулчин Эриктимаа Мамчы — Эрич районда «Коммунизмче орук» колхозтун чолхозчузу.
 - Куулар Кошкар-оол Балчиновна — Чөөн-Хемчик районунг Хөдөргей көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Монгуш Дамбал Чончаевна — Танды районунг Бай-Хаак көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Монгуш Долчан Медээ-Доржуовна — Чөөн-Хемчик районда «Искра» колхозтун чолхозчузу.
 - Никитина Лувья Артемьевна — Танды районда Будённый аттыг колхозтун чолхозчузу.
 - Оржан Болат Монцай-оол — Барым-Хемчик районда «Совет Тываның 5 чыл ою» колхозтун чолхозчузу.
 - Сат Орга Белекеевна — Чөөн-Хемчик районда «Кызыл тараачын» колхозтун чолхозчузу.
 - Соловьева Ирина Петровна — Танды районунг Кочетов көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
- Чеди уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин «ИЕНИҢ АЛДАРЫ» ОРДЕННИҢ III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
 - Бочкарева Улята Семёновна — Танды районда «Чаа орук» колхозтун чолхозчузу.
 - Григорьева Анастасия Яковлевна — Сут-Хөл районунг Сут-Аксы суурда өг-бүлө ээзи.
 - Долчунмаа Хорлунмаа — Эрич районда «Кызыл сылдык» колхозтун чолхозчузу.
 - Назанова Александра Ивановна — Танды районунг Балгазын көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Нүмүгет Своягина Бондусевна — Танды районунг Бай-Хаак көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Оржан Дозумаа Хоншугай — Барым-Хемчик районда «Совет Тываның 5 чыл ою» колхозтун чолхозчузу.
 - Шуку-Саар Серенмаа Шактар — Эрич районда «Кызыл сылдык» колхозтун чолхозчузу.
 - Оюн Дариймаа Мадыр-ооловна — Танды районунг Кочетов суурда өг-бүлө ээзи.
 - Оюн Чорба Шевир-ооловна — Танды районда «Победа» колхозтун чолхозчузу.
 - Полова Афина Мартемьяновна — Танды районда «Революцияның чалбын-жы» колхозтун чолхозчузу.
- Алды уругларны төрөөн болгаш кижизиткен иелерин «ИЕНИҢ МЕДАЛЫ» МЕДАЛДЫҢ I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ
 - Аранчаа Иргит Арааты — Мөңгүн-Тайга районунг Мөген-Бүрен көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Дойзумаа Дойма Ойну — Эрич районда «Коммунизмче орук» колхозтун чолхозчузу.
 - Кунгаз Серин Биче-Бик — КПСС-тин Сут-Хөл райкомунун аппаратының ажилдакчы.
 - Мандычы Шогдурчак Доржу — Мөңгүн-Тайга районунг Хүрөк-Тайга көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Медянцева Мария Георгиевна — Танды районунг Элегес көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Монгуш Ийит-оол Суртуп — Сут-Хөл районда Киров аттыг колхозтун чолхозчузу.
 - Монгуш Тана Сержегерова — Чөөн-Хемчик районунг Чадаана көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Монгуш Танаа-Херел Санаа — Барым-Хемчик районда «Совет Тываның 5 чыл ою» колхозтун чолхозчузу.
 - Монгуш Чоллак Чанзалаевна — Чөөн-Хемчик районунг Чадаана көдө Советинде өг-бүлө ээзи.
 - Монгуш Чусуклен Делеговна — Чөөн-Хемчик районда «Кызыл тараачын» колхозтун чолхозчузу.

(Уланчылыг).

Кызыл хоорай Советинин бирги сессиязы

Бо чылдын февраль 25-те Кызыл хоорай Советинин үшү чылдазының бирги сессиязы болуп эрткен. Сессияны аң улуг назымг депутат эш Я. И. Колодей ажилган.

Сессияның даргазына депутат эш Г. Н. Степанов сонгуткан.

Хүн чуруму хүдөп алдынган соонда, чаа сонгуткан мандат комиссиясының даргазы депутат эш Ф. С. Рогановтуң илеткелди болган. 1953 чылдын февраль 22-де болган сонгудуларда 69 сонгуда округтарында сонгуттуган депутаттарын бүртү эргезин мандат комиссиязы бадытканын, сонгудулар Дүрүм буугаар чөп-шим эргезин демдегешпаан, Транспортуң № 54 сонгуда округундан Кызыл хоорай Советинин депутаттыга улуг Сталинның шынчы соратниги, КПСС Тын секретары эш Г. М. Маленковтуң сонгутканын илеткелди диндадыр, депутаттар үдүбес алдын чаклашканын биле утказан.

Сессияга Кызыл хоорай Советинин күүсөдир комитетинин даргазына депутат эш П. А. Долгихти, оралакчыныга депутат эш С. В. Новиковту, секретарына эш

Токмазованы болгаш кижизиткенине депутаттар Г. Н. Степанов, А. А. Званов, Е. Д. Бочкова, В. Г. Новикова, Н. Ч. Маадыр-оол, Э. Ш. Маадыр, Н. Ф. Ишунин, Н. Д. Житов, А. Ф. Зверева, А. Т. Чаадаев оларын сонгаан.

Хоорайның сая килдинин эргелекчи-зыне депутат эш И. Ф. Ишуниниң, улус өөредилгенин килдинин эргелекчи-зыне депутат эш Ю. П. Губанованы, кыды камгалат килдинин эргелекчи-зыне эш А. В. Набатованы, социал хандырылга килдинин эргелекчи-зыне депутат эш Я. И. Колодейни, план килдинин эргелекчи-зыне депутат эш В. Г. Новикованы, культура-чырыдышкын килдинин эргелекчи-зыне эш В. М. Долгихти сессиядан тус-түс бадылаан.

Даразында хоорай Советинин доктаамал комиссияларының составын депутат эш П. А. Долгихти саналы-биле бадылаан.

Сессияның хүн чурумунда сонгучуларның чыгыгларының дугайында айтырыгы чугаалажын көргөп, бо талалык-биле тускай шийтирилди ажилдап кылган. Кызыл хоорай Советинин даразында болур сессияныг киверини хооркүүсөмга дааскан.

РАЙОН СОЛУННАРЫНДАН

ЧОННУҢ ИДЕГЕЛИН ХАНДЫРЫП ШЫДААН

Они Арханчинович Нокой «Кызыл партия» колхоза кирген чыңданган эгелек-ле күш-ажылы мекенинде ак-сөткөлдү илери берген. Колхозна баштайгы аракары көпкөлөрүнө 1946 чыда экиге-тен, хойнуу уксаан экижиди, оңу продуктуну бедилерине эш Нокой кол кичөөнгөйи салып белген.

1951 чыда төрөөн 700 койдан 749 хураганары менди доруктуруп алган, а 1952 чыда эш Нокой төртүр 100 хой буртууден-не 107 хураганары алган.

Колхозтун органдык тургузун бажы-ларынга болган иштинин маан и өстүр-гөргө жогат чок күш-ажылы барымдалаан, 1949 чыда СССР-ниң Дәди Советинин Президиуну эш Нокойны Ленин орден-беле шынаан.

1950 чыда эш Нокой ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Советиниң депутатиниң согутурган. Чоннуң иде-гелин ол шынылып шыдаан. Оны Ар-ханчинович Нокой бо чымы область Совет-иниң депутатиниң база катан согутурган.

СЪЕДИНИИ МАТЕРИАЛДАРЫН ӨРӨННЕРИ ТУРАП

Улуг-Хем районда Киров аттыг көдө ажыл-агый артелине партия төөгүзү өөр-өнүр кол хөвөрүн бөгүтү (пропагандин эш Аракча) ам үшүк чымында ашмадан турар. Эрткен чымын оңу амдыакчылары 12 ам 16 кизи.

Кичөөлге амдыакчылары-даа, пропа-гандист-даа багай аяк белекелдиги эшоп турар. 1952—53 өрөгөдиге чымы эгеле-инден бөр 15 катан кичөөлдөн. Амгы үеде партияның XIX съездининиң материал-дары ханым-биле өрөннөр турар.

Амдыакчылар съездининиң материалдары-биле бүтүн хандыртыган. Тема бүтүзүн пропагандин бидилгитер болган амгы амдырада чикектерге долбаштыр тайла-гырлап турар.

Колхозчуларын иштинде кичөөл үсөс, билиг бедилин алырынга чүткүлдү Кара-оод, Бүтүкүй, Дамычтан, Балчыи-оод, Бүге шыкшаш эштер хөй.

«Кызыл тук».

РАЙОННУҢ КОЛХОЗДАРЫНДА

Каз-Хем районунң «Победа» колхозта агро-зоотехниге куруу ам үш чым болган. Ажылдамышан өөрөнөр ол курсту колхоз-чулар—бистин көдө ажыл-агый школы-ным — деп алап турарлар.

Курстун үшүк чымынче ишчилеринин азымеиниң шымырак билиги илереткен, ам ферма аргелекчинде томуйлатырган И. Балчутов ийи чымын мурунда аяк ажаакчымы бөдүн колхозчу турган.

Ол курс колхозка чаша-чаа калдырары

Колхозтун почтадьончузу

Сталин аттыг көдө ажыл-агый артели-нин төү Сут-Хөл районуну Сут-Асым суурдан 30 километр ырак. Ол арамы бары-база азыри-биле катал 60 километр чеге колхозтун почтадьончузу эш Арган-оод иштинде саньнда 3 катан доктаамал чорук турар.

Онашкан хүлээлгезинге оң ак-сөткөлдү

бедеткен берип турар. Көдө ажыл-агыйның тускай эртемини шикөгөйп ал турарларын иштинде С. Валова, А. Балчугова, М. Яковлева, А. Самарина шыкшаш билиги практикага долбаштыр ажылда-рынга мергежили илередиң турар колхоз-чулар хөй.

«Кызыл тук» көдө ажыл-агый артели-нин кечигүчү Михаил Жидеев ийи чым мурунда колхозта ГЭС-тин аша ажылчы-ны болуп кирген. Өөрөнрирге кызымак, ажылдыга ак-сөткөлдү М. Жидеев ам колхозтун электри станциянын кол мон-төрү апарган.

Колхозтун механизастыгын тараа бастырар шаңырын, лифораманы боташ өске-даа объектилерин үзүткөдигинин чокка хандырар механизминерни, прибор-ларынн шыи төлөшкөнүн М. Жидеев чертежидиги башкарып турар.

«Колхозчу».

ТУДУГЖУЛАРЫНЫҢ БЕЛЗЭ

Совет Армияның болган Шериг-Далы Флодунуң 35 чыл өвөгте уктурутуп кал-барган социалисттик чарыштын түңөндө, Тес-Хем районда Ленин аттыг колхозтун туугу ымык белектөр бригадалы 1080 чудуктарын кешпишкан, оон 150 ажылчы колхоз төүндө сөөртүп алган. Ол болза, чүдө чартык айда ажылдың көргүзү болуп.

Бригадир эш Назым-Хө колхозчу ишчилерин уадурутун эки хандырды, бо чымын туугу планын шеверги күөс-деринге график бугуар ажылдап турар. Ажылдың бүдүрүктүдү улам калбарып турар.

«Бурнугар».

РАЙОН БИБЛИОТЕКАЗЫНДА

Бий-Хем район библиотеказы богуон ном фондузунга чүгө сөөлү 1952 чыда бөзүн 25 муң рубльдин азым-бүрү номна-рын немей садып алган. Библиотекада марксизм-ленинизмниң классиктеринин, улуг өрүс чогаалчыларын, шүтүкчүлерин чогаалдары болган бидилгелерин бүгү адырларынн талазы-биле чаша-чаа чогаал-дар бар.

Библиотеканы доктаамал номчукчулары 600 ажыл турар. Чонну номга ынакшыла-ры пропагандалавышаан, библиотекага литература дегегезин органиастап, ном-чукчуларын конференцияларын доктаамал чоруулап турар.

Бо чымын чүгө январда бөзүн Островскийниң «Ван канчат катаны», Фадеевтиң «Анык гвардия» деп чогаал-дарынн талазы-биле база «Ийи салгалчы-ларын комсомолчулар» деп темаларга номчулга конференцияларын үш катан эрттирген.

«Сталинчы».

О. ДАМЧАЙ-ООЛ.

Колхозчу чүгө бо чымын илереп турар өвөс, 1951 чылдан бөр ол ажылдыга мер-гежилдиг болуп, албанын бидиктерин-да, хурун чогааларын-да, малагың ча-гымчыларын бидиктен парлагаларын саат чокка тарапып, ол талазы-биле үр-гүлчү мактатырып турар.

Бий-Хем районунуң үлетпүр комбо-нальнын ажылчыны М. Т. Бугаева комбопнаттың эң эки ажылчыларынн бирөөнүн саналып турар. Ол киде ийи кызы норманын 112 хуу чедир күөсөдиги турар болган оон кылган ажылдың шымыр көчүтү эки.

Чурунта: М. Т. Бугаеваның ажыл-дап турары.

Чуруу С. Фомистовуу.

Школага шеф

Эрзин районунуң Бай-Дагда «Чаа орук» колхозтун хөрөгөженин, хөрөгөжөнөр ор-ганизацияны эш Делгерман удурутуга-зы-биле мында чеди чыл школазына шеф ажылын үргүлчү органиастап турар.

Чокта чаа школының класстарын, сто-лоазыны чугайларынга шефти органи-астаан, ол ажылды көчүтү эки шынар-ды кылдыр кылмы берген болган школа-зынң олар шыны үзүктөл чок хандыр-арыга база-да улуг дузын чедирин турар.

—Олар мын белектеп бөрөнгө шефте-гени кам-даа катан органиастаан. Шеф ажылын моон сонгаар-даа органиастаар бис—деп эш Делгерман чугаалап турар.

Үш негелдени хандырар

Бөрүнү өдүрери—күрүениң өдүк пла-нын күөсөдигин, оң өртө-биле аңчы бөдүнү херегалдерин салдып алырын, ол шыкшаш бөрүнү маж кырар чоруну уадууларын—мынды үш негелдедерин бир уда хандырар турар.

Тере-Хөл районда «Большевик» колхоз-тун Барыда хөй каларчылары эштер И. Данаа болган С. Самыла бо чымын ашырада 2 улуг бөрүнү бөдөлү өдүргөн. Ол шыкшаш мында чурттакы эштер Вадыр, Бадарчы, Сандыбай олар чокта чаа 3 бөрүлерин база өдүргөн.

Х. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР

Чунар бажың негелдези улгаткан

Улуг-Хем районунуң улгаттыр катышкан Киров аттыг көдө ажыл-агый артелинин ажыл-ишчилери түрегин көшкүти амды-ралдан чарылган, культуралыг сууржун байдалче илгичин, чаша-чаа бажынарга чурттап эгелеонинден бөр өвөөш өвөс үе эртен. Оларын культуралыг амдыра-лынга биче өвөс өскөрлүшкүннөр бол-ганы чугаажок.

Индыг болза-даа культуралыг чуртта-гага база бир чуугаа чүдө—чунар бажың айтырын ам-даа үе шиптирлетинкөөн. Колхозчулар иштинин чунар бажыңы ту-дар дугайын боттарынын ишти хурамына шиптирөөш, аша үвөр чарылгалын хөмчөлдү доктааткан турган. Колхозтун баштаар чери ол негелдени хандырар-биле мышты кезип белекелден, 1950 чыда ийи өрөгөдиги чунар-бажыңын чүгө хана-зын, адык, үстүкү шалазын кылмы доослааны-биле ол чымын ажылдага кир-бей барган.

1951 чыда чунар бажыңынн нечкы-зын, буса каксыр, суг иштер чөлерин болган сонга амаларын кылмы дооскан, мүн-не ажылдагы кирген. Колхозчулар болган тускай эртеминер аша улуг-биле өөрүп, ажыны көрүп эгелеон тур-ган. Ам ол чунар-бажың болуңу ажылын ара сөкөткан. Колхозчулар мык үр үе-ден бөр чунар бажыга кирип көрбөс. Ол чунар бажыңынн ажылы ара сөкөс-кан.

Х. ТЕМБРЕЛЬ.

Колхоз клубун каян тургузары?

Чоннуң өртүзүгө культуралыг-массалыг ажыл чорударын болган чоннуң кул-туралыг денелди бедилеринин төү—тус-тус чөлерге клубтар болуп. Мычтанга колхоз бөрүгү бөдү тускай клубтук, ном-чулга бажыңын турар уадурут. Индыг турбуже, Барыш-Хемчи районунуң Аксы-Барытка «Ленин орук» колхозтук баш-таар чери бо хүнгерге чедир колхоз клубун туудуп тургузарынче кичөөнгөй салбайн турар.

Колхозтук клубу чок болганынң уза-мынган колхозчуларынң хөстүгү шыкты чөп ажылган, культуралыг дыштанар, мала-

чорук, колхозтук баштаар чөриниң улуг буртуу-биле болган.

Колхозтук чунар бажыңын катан ажыл-дага кириер дугайында колхозчулар не-гелдени хөй тургузуп келген. Инчалзжок ам-даа сонгалары ойбак, алгарга хөвөр турбушаан. Чамдык колхозчуларынң чу-галап турары: «Чунар бажыңдыг шык-бай-ла чүвө чораян, азыг-сийиг, кичиниң ажылдарынга-даа чик. Ам чунар бажың чөкта чөкөнгө-даа азыг хөп сөзүп бедер-ге, чангыс хүн ажылдаарга-ла хирдени бөр-дир, оң орунга хирлиг-даа бол чө-рааян» дөш өске-даа.

Колхозчуларынн хомудал негелделерин үндөшкөң, ол колхозта чеди чыл школа-зынн бажыңын эш Д. Аракчаа моон мурунда районунуң «Кызыл тук» солу-нунга болган «Тувинская правда» чөп-тү-бү-биле шүтүчүлөөн. Эш Аракчааның ол саналын колхозтун баштаар чери кү-сетпез болган районунуң удурутур ор-ганизацияларынн талазында деткинөөн-биле ол шүтүчүлөдиг материал калдыр-даа түнөөл чокка артан.

Чунар бажыңын катан ажылдага кир-ер дугайында негелде чөптүг болбастың аргажок. Колхозчу чоннуң ол негелдеди хандырар чорук Киров аттыг колхозтун баштаар чөринден сонгаардымыкын чөк-кө негетинип турар.

Х. ТЕМБРЕЛЬ.

Суд залындан

Иштинин болган хуунун-даа хөрөң-зинге халдан хоралыг кижилерин совет доойлу шыгып алаалар. Бо чымын фев-рал 16-да Сут-Хөл районунуң улус суду Х. Очур-оод, Д. Ырбаан-оод болган К. Мык-кылай оларын үүгелеткен хөрөөн көргөн.

К. Мыккылай болза, Сут-Хөл районда Киров аттыг көдө ажыл-агый артелини чолаачмын турган, күсүк тараа сөөртүл-гезинин үезинде складка уурап үрөнгөн Х. Очур-оод, Д. Ырбаан-оод оларга шоодай-ларда кымылтык машинамын дүжүр ийи берип турганын илерөөн. Олар ол хө-рөң үүгелдирин баш удуу бөдөлүгү дү-гүрүшкан турганнар.

Иштинин хөрөңзинге хөра чөдирип ооролан К. Мыккылай, Х. Очур-оод, Д. Ыр-баан-оод оларын 9—9 чыда элип чөвээр күш-ажыл лагеринге хоругулар деп шип-тен.

Д. ХӨВКҮЙ-ООЛ.

Чагыс-ла чылын «ажылдаан»

Партияның XIX съездинин төөгүлүт шиптирин бугуар улус өөрөгилгезиниң айтырын амгы үеде казангызындан-даа артын негелдеди. Бо талазы-биле бүгү иштин өөрөгилгезин органиастаарыга малагы бижик өөрөгилгезин чорударыга кымыл өтүңү рөлю улуг.

Өвүр районунуң уадурутур органиастаа-ры, малагы районуну культурта чыры-лымынн кийдиң (өргөлекчин эш Чам-ыр) кымыл өтүңү чугулаан амгыдаа чө-дир-ле үндөйгөй турар. 1950 чыда ор-ганиастаан каяк кымыл өт (өргөлекчин эш Кочук) баштайгы чымында эки ажыл-дап турган, оң дөриг хандыртылган база багай өвөс, чоннуң аша ынакшымы улуг турган.

Удурутуганын көнкандан ол кымыл өт эртен 1952 чымын июль айдан сонгаар сураа бөзүн дыналыбастаан. Ол үеде Дус-Дага турган, оң өске сумаларга көшкө-ни-биле тымылбайн турар өвөс, ажылын шугут сөкөдип, мында «суурауы бергенин-ге» негелдедер бөдүрүтүп турар апарган.

Сагын дөргө, өвүрүнү ыракы сумалар-ынн бирөөн, аша 2 чыл хиреде ча-гыс-даа катан көжөр кымыл өт көлбөс. Чоннуң культуртага холбашкан мындыг чөптүг негелделерин район органиастаа-ларындан өөрөнүп, оңу хандырарына дө-рий бөттүг кемчегин алары чугула.

Т. ШАГДЫР-ООЛ.

3.

рар. Бешки беш чыл планы (1951—1955 чылдары) улусе ажыл-агыйнын бүгү адырларын моон сонгаар улам күшүтү-биле дөдүренин көргөн. Үлетпүр бүдү-рүлгезиниң денелди беш чылдын иштинде 70 хуу өскөн турар уадурутук, көдө ажыл-агыйды кол культураларынн иштин дүжүдү 40—ден 70 хуу чедир улгайды. 1940 чылга дөйөйлөөргө, 1955 чылда үлетпүр бүдүрүлгезин 3 катан улгайды. Оң-биле чергелештир, капиталисттик чурттарда элчеглиг экономонгү кри-сис чайлаар арга чок чөккүшүлп олтурар. Сан капиталынн хартаачылары экономиканы мандарыластан, бөө-чөпөстө эндере бүдүтүп, дөпөгөйиң чаш дайынын өскү-дүп турган, экономонгү крисисти бөдүр-бөс деп кызып, димсөкөп турарлар. Ин-дыг болза-даа, улусе ажыл-агыйнын мандарыластаар чорук болза, бүдүрүл-генин бүдүрүп шыдар бар күштери-биле, капиталисттик чурттарынн башкарычы кезезин, эң чарыс денелдиге чөдир кы-зырпы турары чурттагыч чоннуң төдө бир талазы-биле херегалгезин аразында диспропорция (дүшөөс чорукту) тал-дын шыдаас болган харын оңу улам ханымдык турар деп партиянын XIX съездинин өтөйт илеткелдиге эш Мале-ков айткан. Мандарыластаа болза, өртөк үениң болган үндүрүлгезинн дык ула-дымыкын болган ажылчы чоннардын ажыл төдөлеринин көстүп көрбөс кү-дүлүшкүнн-биле камырлажып турар.

Чижэе, Францияга болган Италияга 1952 чылда ажылчыларынн боттуг ажыл тө-дөлерин дайын мурундагы үеде турган хөмчөлөгүн чарымында өвөөш болуп ту-рар. АКШ-та амдыралдын үнөзи 1939 чылга дөйөйлөөргө барык 3 катан өскөн.

Бөө-чөпөстө калчазалы-биле эндере бүдүрүп турар чорук ажыл чөктарың болган чартык ажыл чөктарың санынң өздөзүн улам өскүткөн. АКШ-та 3 миллиондон азым өвөс өвөс шык шугут ажыл чок болган 10 миллион ки-жи чартык ажыл чок болуп турар. Япо-нияда, Барыш Германияда, Италияда бол-ган капиталисттик өске-даа чурттарда миллион-миллион ажыл чөктар бар болуп турар.

Планын хөгжүдөниң хойлузуң бугуар хөгжүп турар СССР-ниң социали-сттик экономика болза, капиталисттик экономиканын шугут уадурамышка болуп

турар. Бистин чуртувуста мөлчүлөгө, ажыл чок чорук, яларак кадан кезээле урукту-гын болган ажылчы чоннарнын амды-ралынын денелди чайгыш чок бедил турар. Сөөлдү беш чылдын иштинде кал-бак херегалгезин барзыларынн иштин өртөнгөй денелди ийи катан күдүлгөн. Бешки беш чылдын иштинде ажылчы, азы-баа-хандыктарынн боттуг ажыл-төдөлерин моон сонгаар 35 хуу болган колхозчулар-ынн ашка болган натурта орулгазын 40 хуу өстүрөр деп көрүп турар.

Социалисттик планын ажыл-агыйнын артык күшүнү айттышаан, эш Сталин-ны чугаалааны болза: «Кризис, ажыл чок чорук, төчөгөлп сачыгдар чорук, кал-бак массаның адыралы — капиталисттик акритикуме армык болза бо-дур. Бистин тургузууусе ол азырлардан аарбайн ту-рар, чүге дөсө, арге-чагырга бистин хөду-аушта, ажылчы аңгынын хөдууна, чүге дөсө, бисе ажыл-агыйын план бугуар чө-рүдүп турар бис, күр күштерин планын чымылдыр, улусе ажыл-агыйнын адыр-ларынга оңу шын хувааштырып турар бис. Бис капиталымынң акритикуме армында хөстүгү бис. Бистин илгалымы ша-ка-ла мында, капиталисттен бистин иштининиң артык күшүтүүсө ша-ка-ла мы-нда» (Чогаал, том 13, 33 арында).

Планын хөгжүдөниң хойлузу болза, дөди техниканын социалисттик бүдүрүл-гезинн базамыга даянган үзүктөл чок хөг-жүдөн дөткөн турар. Социализминн экономонгү кол хойлузуңуң негелделери-ден үнүп турар, оңу характерлиг оңал түдөлеринн бирөөн ол болуп турар. Социализм үезинде бүдүрүлгө харымчалары-нын бүдүрүчү күштеринн характери-ринде долузу-биле дүтүжү турар чорук социалисттик бүдүрүлгезин үзүктөл чок бургунаар хөгжүдөниң өрүктү ажыл-агый турар.

Бүгү иштөөлөдиги бүдүрүлгезинн үзүктөл чок өздөс болза, бүдүрүлгезинн чөкөс-хөреселдерин бүдүренин колданып өстүрөр-биле камырлажып ужурутук, чү-ге дөргө, ол болза, улусе ажыл-агыйнын бүгү адырларынн чөкөстөдөр дөдөрине болган калбартылган логин бүдүрүлгөп боттардыр хандырарыга эргөжөк чугу-ла. Социалисттик иштөөлөдиги бүдүрүлгезин үзүктөл чок өздөс бүдүрүлгөгө дөди техниканы шипөгөдиги нештердеринге үн-

дөзип турар болган ол чорук соци-ализм үезинде күш-ажылы чигелин ту-рар болган иштинин күш-ажымынн бүдүрүчүлүгүн дүргөн бедилерине дураал турар. Бо талазы-биле улуг чөкшөкчө-нерин чөдип алганын дугайын техника талазы-биле денелдигин үндөнгөн—жа-шыла тургузууңуң өздөсөдиги бедик тем-пиз хөресчелп турар. Дөртүк беш чылда машина тулуунуңуңуң продукциянын 1940 чылдын денелдинден 2,3 катан ө-скөн, бешки беш чылда машина тулуунуңуң продукциянын бүдүрүлгөт болган металл болбаазырадып ажылдары ийи хире катан улгайды. Бо чорук болза, чаш беш чылдын дүргүзүндө үлетпүр болган туудуга аар болган хөй күш үвөр ажылдарын механизастарын колдуунда дооар арганы бөр.

Планын хөгжүдөниң хойлузу улусе ажыл-агыйнын аңгы-аңгы адырларынн аразына, база ол шыкшаш аңгы-аңгы адырларынн болуңуң иштинге шын хан-дырааларын тургузарын негеп турар. Социализм үезинде ажыл-агыйнын адырларынн хөгжүдөниң таарышкан харымчалыг болуру маламыла хөрөктүг чугула чүтүл болуп. Улусе ажыл-агыйнын чөкшөкчө хөгжүдөниң үлетпүр-биле көдө ажыл-агыйнын аразына, бү-дүрүлгезин чөкөс-хөреселдери-биле («А» бөдүк) херегалгезин чүдөлдөрүнн аразына («Б» бөдүк), үлетпүр-пүрүң чөк, төрөлдөшкө алдырларынн аразына, бүдүрүлгө-биле капитал тууду-ларынн аразына, бүдүрүлгө херегал-биле чымыланың аразына, база ол шыкшаш чурттуң аңгы-аңгы чөкшөкчө аразына шын пропорцияны (хамаржылганы) тур-гузары чугула.

Үлетпүрүң болган көдө ажыл-агый-нын хөгжүдөниң аразында шын про-порцияны (хамаржылганы) тодаргайла-ры оңа улуг ужур-дузалыг, ол болза, со-циалисттик калбартык дагын бүдүрүл-гезин эң чугула негелдеп болуп.

«Социалисттик иштөөлөдиги, индуст-риялык көдө ажыл-агыйнын ажылда-чыларынн бүдүрүлгө-херегалгезин аште-жилгези-дир. Бир өвөс бо иштөөлөгө үлетпүр-чиг-эт-биле аш-чөкөп берип ту-

рар болган үлетпүрүң кымыларын аң хөрегеп турар көдө ажыл-агый-биле холбашпаан болза, бир өвөс үлетпүр-биле көдө ажыл-агый мынды азым-биле ча-гыс-ай, улусе ажыл-агый болуп катыш-паан болза,—шак ортан калдыр-даа соци-ализм болуп шыдаас»—деп эш Сталин чугаалаан. (Чогаал, том 7, 200 арында).

Улусе ажыл-агыйнын планын, про-порционалдыг (хамаржылганы) хөгжүдө-ри доктаатылган пропорциялар өскөрө-лөсө, артык азыр дөдөн ол өвөс. Совет күрүне экономиканын хөгжүдөниң соци-ализминн экономонгү кол хойлузуңуң не-гелделерине дүшүртүп улап чөрүтүшпөөн, социалисттик иштөөлөдиги тургузууңуң чө-рүдүлгөзүгө пропорцияны медреселин-биле өскөрткөн. Совет ашак улусе ажыл-а-гыйнын коммунизминн өрүү-биле хөгжүт-пүшпөөн, пропорцияны ам-даа өскөртпө-шүрар. Совет күрүне ажыл-агыйнын аңгы-аңгы адырларынн хамаржылгаларынн үндөш өскөрлүшкүннөрн боттандыр-ган. Бир өвөс 1913 чылда Россияга бүтү продукциянын 57,9 хуууа көдө ажыл-а-гыйнын үлүгүне онаалык турган, ич-чаргага үлетпүргө—42,1 хуууу онаалык турган болза, СССР-ге 1937 чылда үлет-пүрүң үлүгү улусе ажыл-агыйнын бүтү продукциянын 77,4 хуууу болуп турган, көдө ажыл-агыйнын үлүгү 22,6 хуу турган. Үлетпүрүң болуңда бүдүрүлгезин чөкөс-хөреселдеринн бүдүрүлгезинн бөт-лөшүн 1913 чылда 40,7 хуу тур-ганындан 1940 чылда 61,0 хуу чедир бе-дөн. Аар үлетпүрге машина тулуунуң продукциянын бөт-лөшүн 1913 чылда 6,8 хуу турганындан 1931 чылда 31 хуу чедир өскөн. Бо өскөрлүшкүннөрлөр пар-тиянык болган Совет күрүнең чайгыл-дыш чок боттандырып турар социали-стик индустриализациянын сталинчы поли-тикамы бөдүнүң илерөөшкүнн тып ап ту-рар.

ССР-де коммунизм тургузууңуңуңуң про-порцияны моон сонгаар-даа өскөртүп негеп турар болган чүтүң-дээ мурунда бүдүрүлгезин чөкөс-хөреселдеринн бү-д

ЭШ А. Я. ВЫШИНСКИЙНИҢ НЬЮ-ЙОРКТА БАРГАНЫ

НЬЮ-ЙОРК. КНО-нун Кол Ассамблеясынын 7-ги сессиясында Совет Эвилелиниң делегациясынын баштыгы ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министри А. Я. Вышинский «Бун Мэри» деп парохол-биле февраль 23-те Нью-Йоркта чеде берген. КНО-да ССРЭ-ниң доктаамал төлөөлекчили,

ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министринин орадакчысы В. А. Зорин, ССРЭ-ниң Батшкан Штаттарда элчини Г. Н. Зарубин, КНО-нун чанында ССРЭ-ниң төлөө чериниң ажылдакчылары, паралага төлөөлекчилери эш А. Я. Вышинскийге ужурашканар. (СЭТА).

Эш А. М. Барановскийниң Нью-Йоркта барганы

НЬЮ-ЙОРК. КНО-нун Кол Ассамблеясынын 7-ги сессиясында Украин ССР-ниң делегациясынын баштыгы, Украин ССР-ниң Даштыкы Херектер Министри А. М. Барановский «Бун Мэри» деп парохол-биле февраль 23-те Нью-Йоркта чеде берген. (СЭТА).

новский «Бун Мэри» деп парохол-биле февраль 23-те Нью-Йоркта чеде берген. (СЭТА).

Эш К. В. Киселевтуң Нью-Йоркта барганы

НЬЮ-ЙОРК. КНО-нун Кол Ассамблеясынын 7-ги сессиясында Белорус ССР-ниң делегациясынын баштыгы, Белорус ССР-ниң Даштыкы Херектер Министри К. В. Киселев «Бун Мэри» деп парохол-биле февраль 23-те Нью-Йоркта чеде берген. (СЭТА).

Киселев «Бун Мэри» деп парохол-биле февраль 23-те Нью-Йоркта чеде берген. (СЭТА).

КНО-нун Кол Ассамблеясының чедиги сессиязының ажылының катап өгөлөөни

НЬЮ-ЙОРК. КНО-нун Кол Ассамблеясынын чедиги сессиязынын ийгилик кезеде февраль 24-те хундус Нью-Йоркта ажытылган.

чоруткан байыргы чатаазын номчаан болган сессиянын ийги чартынын ажыл планын допчузу-биле дыңыткан.

Он хйре мянутада үргүлчүлөөн ол хураалга Кол Ассамблеянын даргазы Пирсон допчу чүве чугаалаан. АКШ-тын президентин Эйзенхауэрниң Кол Ассамблеяга

американ империализмдин чымыоошши-инианеринге уурлаанышкынын демээ болдурган чысаалга кирешени дөп барык ийи ай бурунгаар туттуруп хоругдатырган, мурунда Тегеран университетинге турган 60 ажыг студенттер, база эрчегерлердин сөөлү үеде тулуп хоругданын, тайбын талаакчыларынын улуг болду (олар шүтүп Тегеранга кара-бакчыларга турарлар) оларын кара-бакчыга судтаашкы болган иштеп хыналда чокка хойлу чогу-биле тулуп турарына уурлаанышкынын демээ кылдыр аш-таашкын чарлаар деп шитирээрлер деп «Бесеу Аянд» солун дыңыткан. (СЭТА).

Иван ачыктарны тудуп хоругдап турары

ТЕГЕРАН. Болонийки ёзу-чурумга удуур демселдиң делегей хундуге холбайтыр февраль 21-де Тегеранда университет хоорайжыгына болган хоорайнын өскө-да районунга, а ол ышпаң элөөн хей кинотеатрларга чысаалдар болуулан, ааза колдуулаа студент болган сугуула аныктар киришкенер. Шалыктын минтиптер болуп турган. Чокку болган Ортаазы Чөөн чүге үндөелетинин туруп алган америк болган англ империализмге уду демселче кыйгырып турар хуудустарын таралып турган. База америк шериг болган өскө-даа чөлөөкчилерин Ирандан удуур сывыраар негезинче, Труизиниң программасынын 4-нү пунктузун боттаандыр талазы-биле америк администрацияны уузтаарын негезинче ук хуудустарнын авторлары кыйгырып турганар.

Туттуруп хоругдатыранның кезини Перси өште турар Харг (Харг) деп ортуукче шүдүтөр боор деп «Кейкан» болган «Дад» солуннар бижип турар. Америк империализмге болган оларынчак пран чалчарына удуур чысаалдарга киришкен дөп (Ираның премьер-министри Мосаддыктың үндүргөн өнө хойлуларын ёзуугар) Тегерандан удуур шөдүтүргөн элөөн каш он ачыкчылар болган студенттер ук ортуукта туруп турар.

Америк империализмдин чымыоошши-инианеринге уурлаанышкынын демээ болдурган чысаалга кирешени дөп барык ийи ай бурунгаар туттуруп хоругдатырган, мурунда Тегеран университетинге турган 60 ажыг студенттер, база эрчегерлердин сөөлү үеде тулуп хоругданын, тайбын талаакчыларынын улуг болду (олар шүтүп Тегеранга кара-бакчыларга турарлар) оларын кара-бакчыга судтаашкы болган иштеп хыналда чокка хойлу чогу-биле тулуп турарына уурлаанышкынын демээ кылдыр аш-таашкын чарлаар деп шитирээрлер деп «Бесеу Аянд» солун дыңыткан. (СЭТА).

Солуннарнын бижип турары-биле аларга, митингилерин тарайт ойдамы, чысаалдарнын киржикчилерин хаш-сөп турган полиция хоорайнын бар черинге агаары боо бооп турган. Февральдың 21-ниң дүргүзүнда Тегеран аныктарынын төлөөлекчилеринин ортузуна 100 ажыг тулуп хоругдаашкынын чоруткан.

Эш И. В. Сталинниң „ССРЭ-де социализмниң экономнуг проблемалары“ деп ажылын Кыдатта өөренип турары

ПЕКИН. «Гуаньжуньбао» солунунд меделеп турары болза, Кыдаттын Коммунист партиясынын Солуг бюрорузун пропаганда идиясында эш И. В. Сталинниң «ССРЭ-де социализмниң экономнуг проблемалары» деп ажылын өөрениринин талазы-биле курстарын тургускан. Курстарың кол чугула соругдары болза, Солуг Кыдаттын кырк ажылдакчыларынын теоретикти өөрдалгезин удуурт

мергежилдиң лекторлары болган башкыларын белетээр болур.

ССРЭ-де экономнуг тургузуушкунун теориязы болган практикти айтырарлар өөренирин Кыдаттын экономиказы болган экономнуг тургузуушкунун айтырларынын өөренири-биле холбайтырар. (СЭТА).

Улус ажил-агынын план ёзуугар хөгжүдери— социализмниң экономнуг хоойлузу

(Төмчүү. Эгези 2—3 арыннарда).
депир рузанын болган хөмүртү кааба-биле ажылга, металлды ырак черге сөөртүр чорукту уузтаар дөп. Закавказье районнарыга металлургия үлетпүрүн улам хөгжүдөр деп берген.

дуг, ыччанаш ону чангыс албан, бүүдүрүлгө чериниң эрге-ажыныга чангыстыр көөр чорук, чер-черин эрге-ажын азы чүгөле түс бүүдүрүлгөн эрге-ажын нинти күрүениң эрге-ажыныга уурлаанышкыр көөр чорук калчак-даа таарышпа.

Улус ажил-агынын планын эртеме үндөелетинген болур ужуруг. Олар марксисци-ленинчи теорияга үндөилеп, үстүнде ёскү ажытылган экономнуг боттуг хоойлуларга үндөилеп чораттынар ужуруг. Олар бүүдүрүчү күштеринг хөсүлдезиниң чедип адылган деңгелин, мурункак эртемниң болган техниканын кылып шыдаар хирезин барындааган турар ужуруг. Ийдиң төлөөде, бистинч планарымыста шитиретиниң шыдытынар онаалталарын көрүп планнап турар.

Социализмниң планнаашкынын чугула принцип болза, кол эвено дугайында ленинчи-сталинчи принцип болур. Ол планнап турар үеде планын чедип кийин күсүелеринге кол чүүл болур, ажил-агайың кылг адырын кол эвено кылдыр аныгай болур. Бирги беш чыдың түнелин кылдып турган, эш Сталинниң чугаалааны болза: «...иниң, аажок улуг планын боттаандыра кай хымаан чокка, таварышканында-на өгөлө болба. Ныгмч планын боттаандыр чүве төлөөде, чүндүд-да мурунда, планын кол эвенозу тынар херек, чүге дөрге, кол эвенозу тып, оортан туттунуп алган, планын артык бугу эвеноларын хаара туруп, шимчедип болур» (Чогаал, т. 13, 174 арында).

Планын чедип кийин күсүелерин болган ажил күсүелерин кижилер, ажилчы чоннар, оларынчак чогаалдыкч идеейин болган инициативазы шитирээр. «Бистин программаның ре-

Бистин улус ажил-агынын планы болза, политика биле экономнун каттышканы болуп турарын көргүзүр ужуруг болган олар политика база ажил-агың талазы-биле тодаргай соругдарын шитирээрлерге улаандырткан бистин бурунгаар шимчешкенин переспективаны айткан турар ужуруг. Социализмниң инициатива үндөелетин эрге-ажыктарын илередиң турар бистин партиястык политиказы болза, улус ажил-агың планын алаа көстүп илерээр болган оларын да чыгыш ажил-херекте боттамын турар. Планын тургузарын болган ону күсүелерин политика талазы-биле көөр ужуру-

Боннуң болгаш Парижтин шериг керээлерин хүлээвес

Барын Европа чуртгарынын профэвилел катыжышкынын

КЫЙГЫРЫ

ВЕНА. Хостуг немец профэвилелдеринин катыжышкынын, Франциянын күш-ажылды бүү-нिति конфедерациянын, күш-ажылды бүү-нिति итали конфедерациянын, Голландиянын Каттышкан профэвилел төвүгү, Бельгиянын «шахтерларнын Каттышкан профэвилелин», Люксембургтун хостуг профэвилелдеринин Федерациянын төлөөлекчилеринин хурамы Венага болган.

Устүнде айтынгылаан профэвилел катыжышкынын төлөөкчилери Барын Европаның ажилчанынын моон адаанда кыйгырыгы үндүргөн:

«Тайбын херээнге болган Европа чуртгарынын улустарынын национал эрге-ажыктарына улуг аймыл кынганын турар. Бонн болган Парижтин керээлерин күштүг болдуруп бадылаарың албаар дөп америк империализм котпатаашкынын болган кыжанышкынын күштөдирер турар.

Ол керээлерин күштүг болдуруп бадылаары моон адаанда уржуктарга чедирип болур:

Национал хамаарышпас чорукка чаа халдышкыны, Европаның улустарын хооругдатып болган оларга когараларын чедирер дөп харысалгалыг шериг кем-бурууларын баштадыр өжөртек вермахтты Барын Германияда катан туртүндүргениниң түнелелинде дайынның

аймыкының дыка улгалдыр, амыдырал үнөениң доктаамал өзүшкүгү, күш-ажылды байдалдарын болган солпас страховенин системаның дорай-таашкыны, ажил чокталыр чорукту улгалдыр, профэвилел болган демократтыг эргелерге чаа халдышкынар болур.

Эр, херээн ажычыннар!
Хостуг немец профэвилелдеринин катыжышкынын, Франциянын күш-ажылды бүү-нिति конфедерациянын, күш-ажылды бүү-нिति итали конфедерациянын, Голландиянын Каттышкан профэвилел төвүгү, Бельгиянын «шахтерларнын Каттышкан профэвилелин», Люксембургтун хостуг профэвилелдеринин Федерациянын тайбынын, соңдаа деп-ишкени болган хосталгамы камгааларынын доктаамал политиказына шыныч төлөөкчилери, 1953 чыдын февраль 22-де Венага чыгып, база Европаның ажилчы чоннарын канчаар-даа аажок хей кезиниң санал-оюун илеретиниң, үстүнде керээлерин күштүг болдуруп бадылаарына уурлаанышкынын күштөдиреринче силерни кыйгырт турар.

Боннуң болган Парижтин керээлерин өйтүр шавары болза, дайынны, хоозурады, фашистидегени өйтүр шавары болур. Бир дугаар чедип кийин бистин алды чуртгарымыска чорутканы катышкан ажилдар-

нын түнелелинде чедип адылган: улустар ол керээлерин күштүг болдуруп бадылаарына амга чедир шаптыктап шыдаанар.

Ажилчы чоннарын политиказы үздөдир болган профэвилел талазы-биле хамаарышпазы хамаан чокка оларынчак ажил-чорудулаарынын чангыс-эви улам-на калбарып, улам-на күштөлдү, ыччан Боннуң болган Парижтин керээлерин күштүг болдуруп бадылаары долузу-биле буступ дүжөр.

Бо ажилдарын калбартырына боттарынчак хамаарып бугу чүүдөлерин кылырын бо кыйгырыкта ат салган профэвилел организациялар боттарынын талазында хүлөөниң эп турарлар.

Эр, херээн ажычыннар!
Кандыг-бир чуртка удуур турар кандыг-даа эвилелдерге кирбейн турар, чангыс-ай, демократтыг, тайбында ычанышкы Германия-биле тайбын керээрин чарарынын дуазы-биле герман айтырын тайбын арга-биле шитирээрин чедип алып төлөөде катышкың, ажилдаалыңар.

Тайбын дөп, национал хамаарышпас чорук дөп, чаагай чорук болган хостала дөп демселге Европаның ажилчы чоннарынчак ажил-дууналышкы чорук дөптөргөсин!».

(СЭТА).

Барын Германиянын чону—Боннуң болгаш Парижтин шериг керээлеринге удур

БЕРЛИН. АДН агенттелиниң дамчдып турары-биле алдыга, Штутгартта тайбын дөп демселчилерниң улуг митинги болган. Анап пастор Оберхоф болган Германия херэженеринин Демократтыг эвилелиниң төлөөкчилери херин Герг Вебер олар чүве чугаалаанар.

Тайбынын херээ болза, коммунистерниң херээ, азы христианнарын херээ болбайн турар. Тайбынын херээ—барымыс болган чангыс-ай, база бөдүн делгашыр ак-сеткилдик ажилчарын катыштырып турар. Тайбын дайыны тилээр дээринге бузураар бис деп пастор Оберхоф чугаалаан.

Диймиттиг алып чысаашкынын ада-биле Герда Вебер митингиге миңча деп меделгезин:

«Бис, барын-герман херэженер, бистин оодарымысты болган ашактарымысты Кореяга чорутканын болдурбас бис.

олар алаа барган, өзүрүчүлөр болган дөрбөкчилер апаарлар. Тайбынын камгаалар дөп бис бугу-ле чүүдөлерин кылыр бис. Ыччанаш «нिति керээ» болган «европаның камгаалык нिति дөптөргөсин» дугайында дугурулга кажан-даа ботташпас ужуруг... Бис амыдырал чуртгарынын болган аас-ажыктар болурун күлөп турар бис, ыччанаш бис тайбын керээниң болган бистин ала-чурутувун чангыс-ай болур чоруун негеп турар бис.

Улустарың тайбың камгаалыкыны Вена Конгрессиниң шитиреринге байырады, Боннуң болган Парижтин шериг керээлеринге удуур демселге күштөдиреринче кыйгырт турар резолюцияны митингиниң киржикчилери хүдөп алганар.

Өске бир резолюцияда митингиниң киржикчилери болза, немец патриоттарын бонн эрге-чагыргаларынчак иштеп-сүрүп турары-

нын талакы күрүелерин планнарына дүжүр ужуруг болуп турар деп солун меделгезин.

Арабтың информация агенттелиниң дыңыдыгында үндөелетинген, Бейрут радиоузун дыңытканын ёзуугар алдыга, амгы үеде Анкарада турар ливан журагаларынын төлөөкчилери-биле бесезимге Бирелю болза, «АКШ-тын, Англиянын болган Франциянын дууламчы-биле «араб чуртгарынын болган Турциянын шериг күштерин катыштырырчы» кыйгырып турган.

(СЭТА).

Агрессчи Чоокку Чөөн-чүк блогунче араб чуртгарыны кирип тырттарын Турция оралдажып турар

БЕЙРУТ. Сөөлү үеде Турция араб чуртгарыны «ажык сонурган», база оларын агрессчи Чоокку Чөөн-чүк блогунче кирип тырттарын оралдажып турар дээрин парламент болган радиоуң дыңыдыгы херешилеп турар.

Амгы үеде Турция араб чуртгары-биле «чоошкучулыг» дөп уду күштерин удуруп турар деп «Аль-Файх» деп сирий солун дыңыткан. Турциянын даштыкы херектер министри Кедрел чөөкку үенин илерете Сирияга, а оң соонда өске араб чуртгарыга чорук кылдыр деп болан турар деп солун меделгезин.

«Аль-Джарида» деп ливан солун боду-

нуң Дамаскыда корреспондентиниң дыңыдыгы үндөелетинин, үстүнде дыңыдыгын бадыткап болган араб чуртгары ангыда, Кедрелю Палестинага болган Индияга барып база болан турар деп немзон. Ол чоруушкунун соругамы болза, Турциянын, араб болган өскө-даа чөөн талакы чуртгарынын киржикчилери-биле «катышкан командирлар» системанын тургузарынын дугайында айтыртымы ук чуртгарынын удуруткучлары-биле чугаалажып көөрү болур деп «Аль-Джарида» солун айттыр турар. Ук «командирлар» болза, Ортаазы Чөөн-чүкке чысаалашкыны системанын тургузарынын талазы-биле ба-

рынын талакы күрүелерин планнарына дүжүр ужуруг болуп турар деп солун меделгезин.

Арабтың информация агенттелиниң дыңыдыгында үндөелетинген, Бейрут радиоузун дыңытканын ёзуугар алдыга, амгы үеде Анкарада турар ливан журагаларынын төлөөкчилери-биле бесезимге Бирелю болза, «АКШ-тын, Англиянын болган Франциянын дууламчы-биле «араб чуртгарынын болган Турциянын шериг күштерин катыштырырчы» кыйгырып турган.

(СЭТА).

Улус ажил-агынын планын алаа көстүп илерээр болган оларын да чыгыш ажил-херекте боттамын турар. Планын тургузарын болган ону күсүелерин политика талазы-биле көөр ужуру-

алзымы болза, ол дийр кижилер, ол силер биле бистер-дир бис, бистин күш-ажылды тура-сорууве, чаа ёзу-биле ажилдаарына бистин белеиниве, планын күсүелеринге бистин шитирериниң-тир» деп эш Сталин чугаалаан (Чогаал, т. 13, 80 арында).

Социализм мөчүлүк аныктарын чок кылган, капиталлашкын муң-мун, миллион-миллион-биле басып, боттап турган ажилчы чоннар болуун күжүн хостуу-биле хөгжүдүп, таланттызын илередиң болур байдалды төүдө бир-ле дугайында тургускан. Ажилчы чоннарынчак чогаалдыкч идеейин болган инициативазы болза, планын чедип кийин күсүелерин шитирерин чүүдөлеринин бирөөн болуп турар бугу удурутун социализм чарыкында тодаргай илеретин турар. Социализм чарыктын кайгамчык улуг күжүн, ажилчанынын, колхозчуларын болган инициативанын тайбынч херээ камгаалар дөп чангыс-ай чүгүдүп, ажилчы чоннарын коммунист инициатива тургузар дөп чайгышын чок шитирерин чүгүдүп чаа беш чыдың планын күсүелеринге база ажил күсүелеринче улаандырган турар ужуруг деп партиянын XIX съездинин бешки беш чыл планынын талазы-биле директиваларына чугаалап турар. Бүүдүргенин чарыкчыларынчак бүүдүргени улагаттырып, күш-ажылды бүүдүрүчүлүүн бедилер болган бугу-нениң чингидер дөп чүткүдөргө бугу хөмчөгөр-биле детализиң көргүзөр директивалар негеп турар.

Планын онаалдары бүүдүргенин мурункакчылары-биле, мурункак ажилдакчыларын болган бүүдүргөлерин чедип алганы ортума—депшиналг нормамы-биле денгезир ужуруг. Эргиле жождан

калган пландан болган техникал нормалардан халбактаныр мынд удуруткучларынчак практиказы партидан болган чактактан шитирерин-биле буруу шаап көргөн. Мынд планнар болган нормалар кымын-даа мобилизаставайн турар болган чүгөле «кымын» черге борастамын немчиринче кижилерин албадан турар. Хей-хей бүүдүргөлерин хей кезинде ол черин дуржулга статистикалыг чангыштал нормаларын херешеп турары ам-даа хөвөр болган ол чорук болза, бүүдүргөни техникалыкын амгы үеде денгезиле дүшшөй турар, мурункак ажилчыларын дуржулгаларын көргүсөй турар болган бугу-ажылды бүүдүрүчүлүүн өздөлдөй иделейтигити турар деп партиянын XIX съездинге болуңуң өчтөү иделелинге эш Маленков көргүзгөн.

Күрүнө планын чазак хүлөп апканда, ол өршүктиг хойлу талазы-биле күштүг. План болза, пролетариятка күрүениң даалгасы болур деп В. И. Ленинниң айттышкынын хөгжүтүшкөн, эш Сталинниң биезиз болза: «Бистин планнарымыс боттоош планнарын эвес, таамыр-планнар эвес, харын удурутур органдарга ыялабы болур планнар-директиваларымыс» дөп. (Чогаал, т. 10, 327 арында).

Улустунун чамык амыдыралына күрүениң чорукун ам-даа үрөп турар, ол чорук болза, продукциянын шымар талазы-биле планын күсүелерин турарында, хергекчилерге доктаанган стандарт болган техникал негеделерин ёзуугар хандырбайн турар шымары куду кылгаларын болган бараныларын чедир берип турарында илереп көстүп турар деп партиянын XIX съездинге өчтөү иделелинге эш Маленков чугаалаан. Күрүнө планы дөрге хойлу-дур, ыччанаш бугу бүүдүргөлөргө күрүениң берген онаалдажы оларынчак күсүелерин болган улус ажил-агымыга херектиг продуктулар-биле оларын хандырары оларынчак хүлөөлөгөн болур

Социализмниң планнашкынын чугула принцип болза, планын күсүелерин хылаары болур. Планын тургузары дөрге, планнаашкынын чүгөле этеи болур болган ёзуугу планын удурутуда планын күсүелерин турар ажил-чорудулааның үнелиң ам күштөлдөр деп Ленин биле Сталин өөредип турарлар. ГОЭЛРО планынын дугайын чугаалап турган, В. И. Ленинниң айтканы болза: «Онун моон сонгар немеп улам хөгжүдөр, эгер херектиг, ыччанаш күчөөлөгөйлү-биле өөренип көрүп турары практиктиг дуржулгага үндөилееш, ажил-херек кырына хергелер чыкк» (Чогаал, т. 32, 120 арында).

Беш чыдың планы дөрге, эдик чокка шүүп бүүтүнгөн, дөп болбас чүве эвес, планын күсүелер турарынын дуржулгазына үндөилееш, ону улам мавылап тодаргайлаар, өскертир болган улам сайбардыр болза, эки деп эш Сталин хей улаа чугаалап турган. План күсүелелелениң инициатива боттаандырып турган, план органдары «кымын» черлер үнүп келер чорукту бүүдүрбайн, оларны «й-шаванда чок кылырынчак хөмчөөн алып хүдөөлөгил. Ол чорук болза, планын (пропорционалдыг) хөгжүдөйлөй хойлу-дур негеделеринден шуут үнүп турар.

Социализмниң экономнуг хойлуларын эш Сталинниң ажыкканы болган тургусканы теория болган практика талазы-биле кайгамчык улуг ужуру-дузалыг. Ол хойлуларын билери болган шын ажилдары социализмден коммунизмге чоруту шилчирин-биле холбайкан соругдарын чедип кийин шитирээриниң эргежок чугула негедели болур. Ол хойлуларын, маңгыч улаа ажил-агынын планын хөгжүдөрүң хойлу-дур ханым-биле билди шитирээрин алааш, совет улус коммунизмин чедип кийин-биле тургузарына чаа тилек-гелерин чедип алыр.

В. СОСЕДОВ.

Кореяда болушкуннар

Кореяның Улустуң армиязының Кол командирларының дыңыды

ПХЕНЬЯН. Корея Улус-Демократтыг Республиканың Улустуң армиязының Кол командирларының февраль 24-те меделгезини болза:

Эртең хундун дургүзүндө Кореяны Улустуң армиязынын катыжышкынын-биле кыдат улустуң аки-туракы кезектери америк-англи ажелекчилерге болган лисымчанын шериглерге удуур артиллериа тулушкуннарын үргүлчүлөөн.

Февраль 24-те Улустуң армиязынын эштити кезектери болган дайынын самолёттарын кедеп адар адыгы-аччыар дайынын ады самолёттарын андаар аткан болган үш самолёттарын үрей өткөн. (СЭТА).

Корея хоорайларга америк ужура-чүүлдүн араатаныг халдаашкыны

ПХЕНЬЯН. Америк ужура-чүтү Пхеньяны, Хамхынни, Вонсаы болган өскө-даа Корея хоорайларын, суураарын араатаны-биле бомбалаарын үргүлчүлөөн турар. Февраль 23-те эртеңиниң дөп шап 30 минутада истребительлерге болган штурманчы самолёттарга дүштүргөн «В-29» деп америк аар бомбардировщиктер америк ужура-чүтүлүг каш катан халдаашкы кылган Пхеньянын кварталдарын бирөөнчө 253 үрөөр бомбалаарын өткөн. Оң түнелелинде дыка хей чер бажындар болган беш школаар үрелген. 147 киж өлгөн, оң шитиде 62 бичи уруулар бар. Бомбалаашкына таварышкан бугу район чалбыш-биле шыва адыга берген болган 12 шахтаң дургүзүндө кылган.

Февраль 24-те америк штурманчы самолёттар Ламхин районда сууру боолаан болган ховуда ажылдап турган таргачыларын боолаан. Өлүм-чүдүм бар болган. (СЭТА).

Студенттерниң кышкы бүү-делегей оюнарын Венда өгөлөөни

ВЕНА. Студенттерин Бүү-делегей Эвилелиниң организастааны студенттерин кышкы бүү-делегей оюнары Вена-нын коньякте магнаарың клубуңуң катонуга февраль 22-де байыраалды-биле ажыттыган. Катоктуң индирин Австриянын, Польшанын, Чехословакиянын, Франциянын, ССРЭ-нин, Гер